
Kyrkomötet Organisationsutskottets betänkande 2019:5

Tema för kyrkomötet 2021

Sammanfattning

I betänkandet behandlas presidiets skrivelse 2019:1 Tematiskt kyrkomöte 2021 samt motionerna 2019:42 och 2019:45. I skrivelsen föreslås att temat för ett tematiskt kyrkomöte 2021 ska vara *Kyrkan i det offentliga rummet*. Förslaget är villkorat av att det vid kyrkomötet år 2020 tas beslut om att 2021 års kyrkomöte ska vara tematiskt. I de nämnda motionerna föreslås alternativa förslag till teman för ett eventuellt tematiskt kyrkomöte 2021.

Utskottet föreslår kyrkomötet att anta presidiets förslag till tema. Samtidigt föreslås att båda motionerna avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. bifalla presidiets förslag, under förutsättning att det kommer att genomföras ett tematiskt kyrkomöte 2021, att temat för det tematiska kyrkomötessammanträdet 2021 ska vara *Kyrkan i det offentliga rummet*,
2. avslå motion 2019:42,
3. avslå motion 2019:45.

Skrivelsens förslag

Presidiets skrivelse 2019:1, Tematiskt kyrkomöte 2021

Kyrkomötet beslutar, under förutsättning att det kommer att genomföras ett tematiskt kyrkomöte 2021, att temat för det tematiska kyrkomötessammanträdet 2021 ska vara *Kyrkan i det offentliga rummet*.

Motionernas förslag

Motion 2019:42 av Berth Löndahl m.fl., Tematiskt kyrkomöte 2021 om Jesus Kristus

Kyrkomötet beslutar, under förutsättning att det kommer att genomföras ett tematiskt kyrkomöte 2021, att temat för det tematiska kyrkomötet ska vara Jesus Kristus.

Motion 2019:45 av Anna Karin Hammar, Tematiskt kyrkomöte om bön

Kyrkomötet beslutar, under förutsättning att det kommer att genomföras ett tematiskt kyrkomöte 2021, att temat för det tematiska kyrkomötet ska vara Bön och kommunikation med Gud.

Yttrande från andra utskott

Tillsyns- och uppdragsutskottet och Ekumenikutskottet har yttrat sig över skrivelsen PSkr 2019:1 och motionerna 2019:42 och 2019:45 i yttrandena TU 2019:2y och Eu 2019:3y, *bilaga 1–2*. Gudstjänstutskottet, Kyrkolivsutskottet, Samhälls- och kulturutskottet och Förvaltareutskottet har yttrat sig över skrivelsen PSkr 2019:1 i yttrandena G 2019:3y, Kl 2019:4y, SK 2019:4y och F 2019:2y, *bilaga 3–6*.

Bakgrund

Gällande ordning

Vid kyrkomötet 2017 fattades beslut om att i en särskild arbetsordning för kyrkomötet (SvKB 2017:7) införa bestämmelser om tematiska kyrkomötessammanträden. Den särskilda arbetsordningen är tillfällig och upphör att gälla vid utgången av den 31 december 2021. Bestämmelserna kompletterar under denna tid kyrkomötets arbetsordning (SvKB 1999:3). Enligt den särskilda arbetsordningen kan tematiska kyrkomötessammanträden äga rum två gånger under en mandatperiod, medan de två övriga sammanträden ska genomföras på samma sätt som tidigare. Vid de tematiska sammanträdena ska kyrkomötet endast behandla motioner som berör det eller de särskilda ämnen som har bestäms som tema, eller har inlämnats med anledning av en skrivelse från kyrkostyrelsen (2 §). Beslut om att hålla ett tematiskt kyrkomötessammanträde ska fattas senast året före det år som sammanträdet ska genomföras (4 §). Beslut om tema fattas av kyrkomötet efter förslag från kyrkomötets presidium, som innan förslag lämnas ska samråda med företrädarna för nomineringsgrupperna, kyrkostyrelsen och biskopsmötet (3 § och KmSkr 2017:10).

Vid 2017 års kyrkomöte togs beslut om att uppdra till presidiet att genomföra en utvärdering av de arbetsformer som regleras i Särskild arbetsordning för kyrkomötet. Utvärderingen ska överlämnas till kyrkomötet 2020 och innehålla förslag om huruvida 2021 års kyrkomöte ska genomföras i enlighet med den särskilda arbetsordningen.

Presidiets skrivelse

Samråd

Kyrkomötets presidium har genomfört samråd med företrädarna för nomineringsgrupperna, biskopsmötet och, vid två tillfällen, kyrkostyrelsens arbetsutskott. En närmare redogörelse över samråden finns i skrivelsen (PSkr 2019:1 s. 4).

Presidiets förslag

Kyrkomötets presidium har i skrivelsen Tematiskt kyrkomöte 2021 (PSkr 2019:1) som särskilt ämne för ett tematiskt kyrkomötessammanträde år 2021 föreslagit *Kyrkan i det offentliga rummet*. Beslut om att kyrkomötet 2019 ska vara tematiskt fattades vid 2017 års kyrkomöte, medan beslut om tema fattades av kyrkomötet först i november 2018. Det sena beslutet av ämnesval har enligt presidiet inneburit att det funnits lite tid för utarbetande av kyrkostyrelsens skrivelse samt för planering av program för det tematiska kyrkomötet. Med anledning av dessa erfarenheter föreslår presidiet att tema för 2021 års tematiska kyrkomötessammanträde ska fattas redan av 2019 års kyrkomöte. Förslaget är dock villkorat av att det vid kyrkomötet 2020 tas beslut om att genomföra ytterligare ett tematiskt kyrkomöte 2021.

Det valda temat ger enligt presidiet kyrkomötet möjlighet att reflektera över Svenska kyrkans identitet och uppdrag i det svenska samhället, dels utifrån att Svenska kyrkan är den till numerären största civilsamhälleorganisationen i det svenska samhället, dels

utifrån att Svenska kyrkan är en evangelisk-luthersk kyrka där församlingens grundläggande uppgift syftar till att människor ska komma till tro på Kristus. Presidiet hänvisar i skrivelsen till Lutherska världsförbundets studiedokument *Kyrkan i det offentliga rummet* (2016) som handlar om kyrkans uppdrag i samhället utifrån den lutherska tvåregementsläran. Dokumentet skulle enligt presidiet kunna användas som inspirationsmaterial och underlag för rådslag vid ett tematiskt kyrkomöte 2021. Som ytterligare skäl för det föreslagna temat anför presidiet vidare (PSkr 2019:1 s. 5 f.)

Flera av delmålen i kyrkostyrelsens långsiktiga målbilder 2030, vilka finns med i kyrkostyrelsens skrivelse *Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2020–2022* (KsSkr 2019:1), anknyter till kyrkans roll och uppdrag i det offentliga rummet. Ett av dem är att den nationella nivån ska stärka och stödja församlingarnas förmåga att fullgöra sitt diakonala uppdrag med särskild inriktning på barns och ungas utsatthet. Andra delmål talar om att Svenska kyrkan ska vara erkänd part i samhällets utveckling, bl.a. i arbetet med uppfyllelsen av FN:s hållbarhetsmål i agenda 2030 [...]. Ytterligare delmål betonar strategiska insatser för att verka för sammanhållning mellan grupper i samhälle och kyrka.

För att församlingen ska kunna utvecklas och verka i samhället utifrån sina egna drivkrafter och värden behöver den vara medveten om och tydlig med sin identitet och klar över hur den tolkar det diakonala uppdraget. I *Ett biskopsbrev om diakoni* (2015) betonas det att diakonins riktning behöver vara både ”inåt” och ”utåt”. ”Inåt” in i församlingens gemenskap och ”utåt” i den värld som vi delar och ska ta ansvar för (s.13).

Presidiet skriver vidare om hur Svenska kyrkan redan idag verkar i det offentliga rummet på olika sätt, men även om utmaningar som kyrkan har att möta. Bland annat framhålls att Svenska kyrkan med sin rikstäckande organisation har en unik ställning som civilsamhällesaktör, men att det också från politiskt håll finns en helt annan förväntan än tidigare på att Svenska kyrkan, liksom andra civila organisationer, ska möta och lindra socialt utsatta människor som av olika skäl inte omfattas av det offentliga välfärdssystemet.

Vidare framhålls i skrivelsen att Svenska kyrkan har en viktig del i arbetet med att bidra till fredliga interreligiösa relationer i samhället, att verka som kulturaktör och bidra till den existentiella hälsan. Som avslutning anför presidiet att några tänkbara perspektiv på det föreslagna temat skulle kunna vara följande.

En mångfaldig kyrka i ett mångfaldigt samhälle, att vara kyrka i olika samhällskontexter, samhällsanalys och samhällsaktörskap som konsekvens av kristen tro, arbeta med teologi som samhällsresurs, mänskliga rättigheter och Agenda 2030 som ”teologiska redskap”, Kyrkan som välfärdsaktör, Svenska kyrkans potential att bidra till inkludering och sammanhållning samt Svenska kyrkans bidrag till existentiell hälsa.

Motionerna

Det har med anledning av presidiets skrivelse inkommit två stycken motioner till kyrkomötet. I båda motionerna föreslås, under förutsättning att det kommer att genomföras ett tematiskt kyrkomöte 2021, alternativa teman för ett tematiskt kyrkomöte 2021. I den ena motionen (2019:42) föreslås att temat ska vara Jesus Kristus. I den andra motionen (2019:45) föreslås att temat ska vara Bön och kommunikation med Gud.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag:

1. Kyrkomötet beslutar att bifalla presidiets förslag, under förutsättning att det kommer att genomföras ett tematiskt kyrkomöte 2021, att temat för det tematiska kyrkomötessammanträdet 2021 ska vara *Kyrkan i det offentliga rummet*.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2019:42.
3. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2019:45.

Utskottet tillstyrker presidiets förslag om att temat för ett eventuellt tematiskt kyrkomöte 2021 ska vara *Kyrkan i det offentliga rummet*. Utskottet anser att temat är angeläget och ytterst relevant. Temat belyser frågor om identitet och vilket fokus Svenska kyrkan ska ha i sin närvaro i det offentliga rummet. Det föreslagna temat knyter även på ett lämpligt sätt an till årets tema om undervisning. Samtliga utskott som yttrat sig tillstyrker det föreslagna temat. Flertalet utskott har pekat på att temat är brett, vilket medför att det har relevans inom alla beredningsområden och att det möjliggör anknytning till flertalet aktuella samhällsfrågor.

Utskottet noterar att presidiet vid framarbetande av skrivelsen tagit utgångspunkt i Lutherska världsförbundets studiedokument *Kyrkan i det offentliga rummet* (2016). Det är enligt utskottet viktigt att i förberedelserna inför ett eventuellt tematiskt kyrkomöte 2021, aktivt förhålla sig till de skrivningar som finns i presidiets skrivelse, då enbart den föreslagna rubriken till tema – *Kyrkan i det offentliga rummet* – kan riskeras att tolkas alltför brett. Det är enligt utskottet angeläget att ett tematiskt kyrkomöte innebär en fördjupning i ett ämne, för att undvika att mötet får karaktären av ett icke tematiskt kyrkomöte.

När det gäller de motioner som inkommit med förslag till alternativa teman är det, mot bakgrund av vad som anförts ovan, utskottets uppfattning att de ska avslås. Utskottet konstaterar dock, precis som Tillsyns- och uppdragsutskottet påpekar, att temat *Kyrkan i det offentliga rummet* även skulle kunna inrymma diskussioner kring ämnen som berörs i motionerna.

Uppsala den 4 oktober 2019

På Organisationsutskottets vägnar

Per Lindberg, ordförande

Kajsa Walleng, sekreterare

Beslutande: Per Lindberg, ordförande, Roberth Krantz, Mattias Benke, Tommy Eriksson, Maria Lagerman, Lars-Ola Dahlqvist, Sven Gunnar Persson, Anette Nordgren, Christina Hjelm, Håkan Widepalm, Eric Westroth, Olle Reichenberg, Olov Lindquist, Lars B Andersson och Irene Oskarsson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Lars G Linder, Marie Johansson, Lars-Erik Lordh, Johnny Lundell, Victor Ramström, Benny Ahremark Persson, Märta Brita Forsberg Svensson, Arnold Boström, Linda Lindberg, Margareta Karlsson, Stefan Aro och Marja Sandin-Wester.

Biskoparna Karin Johannesson och Åsa Nyström har deltagit i utskottets överläggningar.

Tematiskt kyrkomöte 2021

Till Organisationsutskottet

Tillsyns- och uppdragsutskottets yttrande över presidiets skrivelse 2019:1 Tematiskt kyrkomöte 2021 samt motion 2019:42 Tematiskt kyrkomöte 2021 om Jesus Kristus och motion 2019:45 Tematiskt kyrkomöte om bön

Tillsyns- och uppdragsutskottet tillstyrker presidiets förslag om tema för det tematiska kyrkomötets sammanträde 2021. Enligt utskottet utgör presidiets föreslagna tema för 2021 års kyrkomöte *Kyrkan i det offentliga rummet* ett ytterst relevant tema som sätter kyrkans agerande på den offentliga plattformen i fokus och som därmed omfattar mycket av Svenska kyrkans uppdrag. Presidiet resonerar väl vid presentationen av vad som ska avses med det offentliga rummet och temat är motiverat med hänsyn till de krafter i samhället som vill reducera kyrkan och dess verksamhet till tysta och mer interna rum. Utifrån temats bredd finns inte heller något som hindrar att ämnen såsom Jesus Kristus och bön kan komma att rymmas i det av presidiet föreslagna temat.

Uppsala den 3 oktober 2019

På Tillsyns- och uppdragsutskottets vägnar

Margareta Nisser-Larsson, ordförande

Elin Ljunglöf Slättermann, sekreterare

Beslutande: Margareta Nisser-Larsson, ordförande, Maria Johansson-Berg, Roine Olsson, Anna Forssell, Lars Risberg, Hans-Olof Andrén, Emma Hedlundh, Mattias Rosenquist, Anna-Lena Carlsson, Stig Eriksson, Helena Elmqvist, Helena Nordvall, Johan Blix, Linda Sjöo och Torbjörn Arvidsson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Birgitta Eliasson, Sebastian Clausson, Linda Isberg, Sten Janson, Birger Svensson, Julia Kronlid, Jonas Chongera, Hans Weichbrodt, Anna Stenberg, Marcus Romedahl och Jan Björkman.

Biskoparna Johan Tyrberg och Susanne Rappmann har deltagit i utskottets överläggningar.

Tematiskt kyrkomöte 2021

Till Organisationsutskottet

Ekumenikutskottets yttrande över presidiets skrivelse 2019:1 Tematiskt kyrkomöte 2021, motionerna 2019:42 Tematiskt kyrkomöte 2021 om Jesus Kristus och 2019:45 Tematiskt kyrkomöte om bön

Av de teman som presenterats i ovanstående presidieskrivelse samt motionerna 2019:42 och 2019:45 förordar Ekumenikutskottet förslaget i skrivelsen *Kyrkan i det offentliga rummet*, med anknytning till Lutherska världsförbundets skrift *Church in the public space*.

Utskottet menar att detta tema anknyter väl till den teologiska bilden om kyrkan som Kristi kropp. Det finns många kyrkor och en kropp med många lemmar. Därför är det viktigt att det är den världsvida kyrkan som åsyftas i temat och inte endast Svenska kyrkan.

Kyrkan i det offentliga rummet öppnar för kyrkan som en tydlig, hörbar och närvarande aktör, inte minst utanför kyrkorummet. Svenska kyrkans uppgift är att i ord och handling gestalta Jesu Kristi budskap om kärlek, frihet, försoning och rättfärdighet.

Utskottet konstaterar även att detta breda tema ger en möjlighet att anknyta många aktuella samhällsfrågor i arbetet för mänskliga rättigheter, religionsdialog hållbarhetsmålen i agenda 2030, kyrkan och arbetslivet likaväl som hela det diakonala perspektivet i kyrkans uppdrag. Det finns dessutom en andlig dimension i många samhällsfrågor där kyrkan efterfrågas som en aktör idag.

Uppsala den 3 oktober 2019

På Ekumenikutskottets vägnar

Katarina Glas, ordförande

Stig Lundberg, sekreterare

Beslutande: Katarina Glas, ordförande, Gun Eriksson, Ulla Löfven, Agneta Brendt, Klas Corbelius, Johan Garde, Celina Falk, Karin Nodin, Jan Wahn, Camilla Berard Granström, Jan Olov Sundström, Madelaine Erlandsson, Anders Nihlgård, Christina Pettersson och Anki Erdmann.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Christian Bonde, Erik Vikström, Veronica Litström, Britas Lennart Eriksson, Roland Samuelsson, Ulla Birgersdotter, Stig Axelsson, Erik Ringheim, Åsa Ingårda, Niklas Larsson, Linnea Bjuhr, Kåge Johansson, Birgitta Axelsson Edström, Anders Novak och Caroline Åkerhielm.

Biskoparna Fredrik Modéus och Sören Dalevi har deltagit i utskottets överläggningar.

Tematiskt kyrkomöte 2021

Till Organisationsutskottet

Gudstjänstutskottets yttrande över presidiets skrivelse 2019:1 Tematiskt kyrkomöte 2021

Gudstjänstutskottet konstaterar att det i skrivelsen föreslagna temat *Kyrkan i det offentliga rummet* är väl motiverat som tema för ett tematiskt kyrkomöte 2021 och bejakar därför presidiets förslag.

Uppsala den 3 oktober 2019

På Gudstjänstutskottets vägnar

Sofija Pedersen Videke, ordförande

Anna Cöster, sekreterare

Beslutande: Sofija Pedersen Videke, ordförande, Roger Olsson, Anna-Karin Stråle Börjesson, Gunilla Bengtsson, Lisa Tegby, Anders Roos, Manilla Bergström, Anders Åkerlund, Margareta Andersson, Alexander Christiansson, Sven Milltoft, Elise Solberg, Hans Lindholm, Marjut Ervasti och Göran Göransson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Carola Norén, Gunilla Jannerstig, Birgitta Nilsson, Torvald Johansson, Maria Brolinson, Bartłomiej Szulc, Daniel Engström, Sara Gille, Lena Jönsson, Eva Kyrk och Alve Svensson.

Biskop Martin Modéus har deltagit i utskottets överläggningar.

Tematiskt kyrkomöte 2021

Till Organisationsutskottet

Kyrkolivsutskottets yttrande över presidiets skrivelse 2019:1 Tematiskt kyrkomöte 2021

Kyrkolivsutskottet anser att presidiets förslag om att temat för kyrkomötet 2021 ska vara *Kyrkan i det offentliga rummet* är bra. Temat har betydelse för kyrkans trovärdighet och relevans och ligger i linje med inriktningen för årets tema *Undervisning*. De perspektiv och tänkbara ämnen som lyfts fram i skrivelsen är angelägna och utskottet har en förhoppning om att globala utblickar ges utrymme, t.ex. frågor om det minskade handlingsutrymmet för många kyrkor och civilsamhällesorganisationer i stora delar av världen, så som framgår av Lutherska världsförbundets dokument.

Utskottet konstaterar samtidigt som man tillstyrker förslaget att det är ett komplicerat tema som kräver ett omfattande förberedelsearbete och begränsningar, så att kyrkomötet får möjlighet att bottsna i frågorna.

Uppsala den 3 oktober 2019

På Kyrkolivsutskottets vägnar

Niklas Grahn, ordförande

Marie Nordström, sekreterare

Beslutande: Niklas Grahn, ordförande, Marie Nielsén, Ronny Hansson, Ann-Sofie Karlsson Ågren, Peter Egardt, Eva-Maria Munck, Kent Karlsson, Agne Arnesson, Inga Alm, Ann-Christine From Utterstedt, Mats Ershammar, Karin Janfalk, Vicktoria Bagi, Torbjörn Aronson och Margaretha Herthelius.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Lina Dahm, Agneta Lindström Berg, Anna Rapakko, Johannes Fransson, Sara Waldenfors, Elisabet Berggård, Amanda Carlshamre, Nina Wahlin, Ellionor Moberg, Zandra Pettersson, Ralf Dahlgren, Lisa Gerenmark, David Castor och Magnus Jarnling.

Biskop Thomas Petersson har deltagit i utskottets överläggningar.

Tematiskt kyrkomöte 2021

Till Organisationsutskottet

Samhälls- och kulturutskottets yttrande över presidiets skrivelse 2019:1 Tematiskt kyrkomöte 2021

Utskottet är positivt till förslaget om tema för ett eventuellt kommande tematiskt kyrkomöte. *Kyrkan i det offentliga rummet* är ett angeläget tema som ligger väl i tiden och knyter an till det pågående arbetet med lärande och undervisning.

Utskottet vill betona vikten av att kyrkomötet får reflektera över Svenska kyrkans identitet och uppdrag i samhället. Det gäller i synnerhet identiteten som evangelisk-luthersk kyrka, där dess liv och arbete på alla nivåer syftar till att människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas.

Uppsala den 2 oktober 2019

På Samhälls- och kulturutskottets vägnar

Anton Härder, ordförande

Mattias Nihlgård, sekreterare

Beslutande: Anton Härder, ordförande, Cecilia Clausen, Birgitta Lindén, Olle Rydell, Ellen Leijen, Sofia Rosenquist, Anders Brunnstedt, Boel Johansson, Birgit Kullingsjö, Eva-Mai Mineur Tynong, Gunilla Eldebro, Katarina Ramnerö Ödestad, Tomas Rosenlundh, Elisabeth Sandlund och Marja Hillerström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Ann-Christine Rosengren, Gunilla Lundström, Daniel Larson, Carl Johan Karlsson, Lena Arman, Sofia Särdaqvist, Ulla-Britt Holmér, Lars-Ivar Ericson, Ann-Kristin Jonäng, Kjell O Lejon, Bengt Olsson och Satu Rekola.

Biskoparna Åke Bonnier och Andreas Holmberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Tematiskt kyrkomöte 2021

Till Organisationsutskottet

Förvaltareutskottets yttrande över presidiets skrivelse 2019:1 Tematiskt kyrkomöte 2021

Förvaltareutskottet bejakar förslaget att ett eventuellt tematiskt kyrkomöte 2021 har temat *Kyrkan i det offentliga rummet*. Utskottet ser att ett sådant tema är angeläget och har en bredd som kommer att vara aktuellt inom alla de beredningsområden som kyrkomötets utskott ansvarar för. Detta bör vara en förutsättning för det tema som väljs.

Utskottet vill för sin del betona vikten av att det i förberedelserna säkerställs att frågor om kyrkans rum och miljöer som en viktig del av *det offentliga rummet* lyfts fram. Detta jämsides med frågor om hur kyrkan på olika sätt kan vara en del av och verka i det offentliga rummet.

Uppsala den 3 oktober 2019

På Förvaltareutskottets vägnar

Gunilla Franzén, ordförande

David Axelsson-Fisk, sekreterare

Beslutande: Gunilla Franzén, ordförande, Claes Block, Camilla Persson, Sven Erik Bodén, Björn Andersson, Stefan Linderås, Anne Olofsson, Jörgen Åkesson, Lennart Persson, Jan-Åke Isaksson, Sven Ingvar Holmgren, Ida Netzel, Margareta Carlsson, Karl-Gunnar Svensson och Leif Nordenstorm.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Kicki Mattsson, Rebecca Hägg, Isak Öhrlund, Gunnel Eriksson, Lars Bryntesson, Anna Karin Hammar, Victor Månsson, Kerstin Lindh Wallin, Carin Jakobsson, Margareta Hedström, Daniel Spiik, Elisabeth Werner, Samuel Lilja, Håkan Sunnliden och Agneta Granström.

Biskoparna Johan Dalman och Mikael Mogren har deltagit i utskottets överläggningar.